Say rượu về khuya

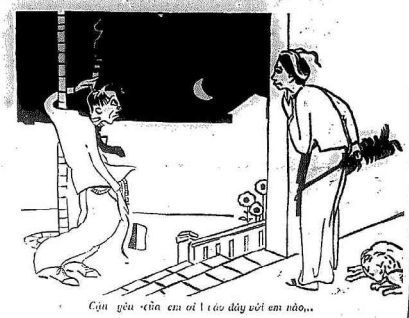

Cận yêu của em ơi! Vào đây với em nào...

VĂN HỌC

Quốc văn nó đi như sao...

Nó cứ đi .. rất chậm .. (Viết theo lối văn Tản Đà)

Ta thường nghe truyện văn nước Việt-Nam hất đầu cải cách mới tự Hàn-Thuyên, Nguyễn-sĩ-Cố nối gót theo sau, kể đến đức Lê-thánh-Tôn vịnh ngâm con cóc, Nguyễn-bỉnh-Khiêm soạn tập Bạch-vân-Thi ý tưởng cao siêu, Ôn-như-Hầu viết khúc Cung-oán-ngâm lời văn ai oán, Nguyễn-hữu-Chỉnh vịnh thơ trảng pháo, khi phách anh hùng, Nguyễn-thị-Điểm dịch ngâm Trinh-phụ, tình tình phụ-nữ, Tuý-Lý-Vương bầu rượu túi thơ, Hồ-xuân-Hương nửa tỉnh nửa cảnh, Nguyễn-công-Trứ lời lẽ ngang tàng, bà Thanh-Quan luật đường nghiêm chỉnh, thơ Nguyễn khuyến đùa mà vẫn nhã, thơ Tú-xương chua chát lại ngông, Lục-vân-Tiên của Nguyễn-Chiếu lời văn dồn-dị, Kim-vân-Kiều của Nguyễn-Du, văn chương đủ lối, cho đến ngày nay thì biết bao bậc văn-nhân thi-sĩ toàn loại trứ danh, nào Hiếu-Nguyễn-khắc, nào Bì-Hoàng-Tăng, nào Quỳnh-Phạm-Dư-Lê, nào Việt-an hộ Nguyễn, nào Tuấn-khải hộ Trần, kể có vài muôn người tên sao siết vậy (Phỏng theo lối văn đức Trần-hưng-Đạo).

Nó văn-sĩ nhiều phong như thế thì đáng lý ra quốc văn được hành trường một cách cấp tốc lắm mới phải! Là cố các ông văn chương tuyệt tác về vận văn, về tản văn vẫn hơn hữu? Vì cứ tâm con mắt quan sát của bỉ nhân thì chỉ về vận văn mấy tập Kim-vân-Kiều, Chinh-phụ-Ngâm, Cung-oán-ngâm-khúc, còn đáng dăng lục luận đề, chứ về tản văn thì thực tính vô nhất quyền (phỏ ý theo lối văn Phạm-Quỳnh).

Một việc cải cách lớn
phái nữ-lưu tại kinh thành Huế

Khắp Bắc-kỳ, hôm nay việc gì cũng theo lên thời mà cải cách, nhất là phái nữ-lưu tại kinh thành Huế, độ này lại cang trang điểm giết, nên ngày nào, nhà giấy thép Huế cũng nhận được hàng mấy chục hộp nữ trang hoa tai đâm và vòng hột kiểu mới ở nhà Bỏ Chân-Hưng Hanoi gửi vô. Có lẽ những bực nữ-lưu khúc các cô trang điểm để ngắp nghé chăng?...?

Ngẫm ngược lên ta thấy ít sách Ngâm chung quanh mình, ta thấy không mấy. Trông ngoài về sau, ta lo, ta buồn.

Nhưng vì sao lại ít sách?

Thì nay dây hai cớ:

1o Ngày trước vẫn tầu, các cụ thích. Các cụ viết. Ngày nay vẫn tây, ta học. Ta học để lấy mảnh bằng. Còn vẫn ta? Ta bỏ. Ta khinh. Chán!

2o Thiếu ý sáng kiến, lối văn mới ta không có. Thành thử không ai bỏ một «xích tin» riêng. Ta viết bá lập: lăng nhăng. Hoặc ta theo người mà: lông thông. Còn ý tưởng? Cùng tệ. Càng cũ. Không mấy khi giám bước ra ngoài luỹ tre trí thức nước lỗ (Khổng-Mạnh) và nước Sở (Lão-Tử).

Quốc văn muốn giàu. Phải có nhiều lối. Nhiều lối mới. Lối cũ nào không hợp thời: ta «phiếu»!

Lại phải có ý tưởng mới.

Mới lên,

Nào chúng ta dùng tay vào làm việc.

(Phỏng theo lối văn Hoàng-tích-Chú)

(Còn nữa)

Văn-Lực

CHỢP BONG

CINÉMA PALACE

Từ thứ tư 28 septembre đến thứ ba 4 Octobre 1932

Thời sự.

Đức Bảo-đại hồi loan

Những cuộc vui ở Huế

Một cuốn phim ảnh có giá trị:

FANTOMAS

Ai giết người?

Ai là thủ-phạm ba cái án mạng...

Hoàng thủ có phải là Fantomas chăng?

Xin đến xem sẽ rõ.

CINÉMA VARIÉTÉS

L'AFRIQUE VOUS PARLE

Ai thích phim câm xin mời lại

CINÉ CARNOT

Rạo Dieulefit — Trợ chủ của Bắc cũ lập rạng rãi sạch sẽ riêng để chiếu phim câm có giá trị. Tuần lễ đổi fro có hai lần. Giá vào xem rất hạ.

KHOA HỌC

Giống vật cũng có đoàn-thể

Cách sinh hoạt của giống vật cũng như cách sinh hoạt của loài người ta. Có người làm ăn lương thiện cứu giúp đồng bào, có người lăng tật, ăn gửi nằm nhờ, đem giăng chiếu cũ, vô nghề nghiệp, vô gia-cư.

Loài vật cũng vậy:

Như giống Đăng-Hồ (balanes) bều tròn trùng trục, không lẻ được một bước mà nào: nay ước, mai ao, chỉ khao khát đi du lịch: Vì cớ ấy nên hễ gặp chú tôm hùm nào đi qua, là Đăng-hồ ta bám chặt ngay lấy cỗ xe, nhờ nhà chủ tuỳ ý muốn đưa đi đâu cũng liều mặt phen cho thỏa chí. Nếu tốt số, gặp được tôm già khách hám ngay lấy bộ thiết giáp của chủ, cùng nhau hò hẹn trăm năm kết nghĩa. Nếu xấu số kết bạn với cậu tôm sắp lột. Thiết giáp chủ chút ra để lại, khách lẫn theo không được, đành cứ khư khư giữ lấy của tin, mòn con mất trông người trí kỷ.

Còn lắm giống muốn đi chơi, không muốn mất tiền xe như vậy nữa. Cá ông voi nhiều khi một thân trở khắp chuồng quanh mình toàn những khách quí như thế cả, nhiều cá như bọc một lượt áo giáp vậy.

Các bạn khách trên kia, trong khi đi dường, vớ được món gì vừa miệng là ăn.

Có một bọn khách khác, sang trọng hơn, tuy đi xe nhờ, nhưng vẫn xăng xỉnh có tiền ăn đường, nếu đói đến lúc chủ hãm hộ máy bơi lại, thì khách vội vã tìm đồ nhắm, khi no nê rồi nếu kịp thì đuổi theo xe, nếu không thì cho chuyến khác.

Lại có hàng khách vô loài cua, mà chỉ ưa ngồi lên rùa bể, nhưng hạng này lại ngồi ngay... ở đằng sau rùa, vừa được hưởng cái thú chủ du khắp bốn phương, lại vừa được kề ngay cạnh cái khe của nuôi sống vô tận là cái đuôi bộ phận tiêu hóa của rùa!

Nhưng có giống lắm sẵn một cái tổ mềm mà dính như keo hễ ở chỗ nào vừa ý có thể ở được yên thân, thì tức khắc đính ngay tổ vào đấy rồi ngay đêm hết sức phủ cho nhanh một lượt vỏ tiết ở trong thân thể ra, làm lắm một cái nhà như bích loong cốt sắt vậy.

Nay ta lại nói sang một phương diện khác:

Giống Hải-quỷ là một giống ở bể, các giống cá khác vẫn e sợ không dám động đến, và nếu không biết điều trêu, ghẹo nó thì tức khắc tên thuốc độc bắn ra ngay. Cái tay thiện sạ nây tuy thế rất yêu giống cua con yếu đuối. Giống nây được nhà thiện sạ nuôi quanh năm trong bụng, tha hồ muốn ra vào lúc nào tuỳ ý, hoặc có lúc bị cá nhòn đuổi, cá con chạy chui ngay vào miệng Hải-vân-quỷ. Đỡ cua nào dám đuổi theo nữa.

Giống hầu cũng hậu đãi các thứ cá nhỏ lắm. Cá nhỏ, tuỳ từng giống ở ngay trong vỏ hầu, khi vỏ mở thì ra chơi bời, khi gặp cá to đuổi thì lại vội vã chạy về, hầu đóng miệng lại. Hầu đãi các giống cá ấy hậu đãi đến nỗi, nếu có con nào chết ở trong nhà thì tức khắc hầu tiết ra ngọc chai phủ kín lấy: ấy là mồ của khách tha phương.

Cử như trên đã kể thì chủ vẫn nuôi nấng, hoặc cho chỗ, giúp đỡ cho khách, mà khách không làm được việc gì ích cho chủ cả.

Nay ta kể đến vài con khách khác đều giúp dỡ nhau.

Như giống cua, giống tôm... đề xong, vẫn ôm trứng dưới bụng. Lần trùm trứng ấy, có một giống bò đến trú ngụ, lên lỗi khắp các chỗ rác tìm các chứng ung mà ăn, không lẽ bao giờ động đến chứng lành.

Nhờ được cái tình mẫn cảm và thật thà của khách, nên chứng lành vẫn thế mà không ung lây.

Có lắm giống cá ở dưới nước sâu, ngày như đêm, tối như mực, không biết đường lối kiếm ăn. May gặp được khách có bộ phận soi sáng như anh cầm lồng đèn đi đêm, hai bên hợp tác nhau, khách soi đường, chủ cõng, thế là đôi bên đều được lợi.

Lại trong con hầu bể, thình thoảng có con cua con sắc đỏ. Ấy là chú linh canh kiêm việc giữ từ kho và bảo lin cho chủ: như thế thong thả, hầu ta mở đôi vỏ ra hong mát, cua đứng ở ngoài lợi canh, nếu con sâu, con hỏ hay cái sác gì lọt vào, thì tức khắc bị đôi càng cắp lấy đẩy ra tức thì. Hoặc gặp được con gì có thể ăn được thì lập tức cua giữ lấy, hầu ngậm miệng. Thế là ở trong chủ khách ngã quân tử ra cùng nhau đánh chén.

Thế thường, hầu chỉ hé một li cửa cua thò đôi mắt ốc nhồi ra, như đôi viễn kính xem phong cảnh ở ngoài, kể lại cho hầu nghe.

Một giống cua khác, tính quái có tiếng, trông giáng giáp rất mầu mỡ đẹp, hai càng sẽ cắp hai con Hải-qui sẵn như chám tươi, thấy cua như một chàng công tử dăng hoa vậy. Thường cua không biết làm đồm, cua chỉ biết ăn Hải-qui trong khi được cua rước đi như vậy, hễ gặp các giống nhỏ là rỡ cung lấp tên lên bắn chết, hoặc gặp con lớn thì đuổi đi. Con nào chết, cua ta ở sau thu lấy cùng nhau bác bác tôi tôi. Những giống biết bọn đoàn thể với nhau như vậy kể ra còn nhiều. Xong không thể lấy thế mà ước rằng không bên nào có hại, vì có nhiều giống vừa ở nhờ lại vừa tàn phá gia chủ nữa. Hàng khách này, cứ chui hẳn vào bụng các chủ rồi rác vào các bộ phận của chủ, làm liệt liệt, khiến cho chủ chỉ mong chết già mà không được!

Văn-Kỳ

Ông giáy mau mau lên ông!

— Gọi gì rầm lên thế!

— Thưa ông, đúng 5 giờ đánh thức ông dậy ông ra gà... bây giờ đã hơn 8 giờ, tàu chạy rồi... trước ông cứ ngủ đi

THIÊN-HẠ PHÀN NÀN

Kinh-tế nước nhà khủng-hoảng, nam bắc đâu cũng ngẩn thấy lôi ta-thán rộn-rịt; nghe họ kêu sao cũng được hai hàng lệ (các nhà văn-sĩ như tôi bây giờ mau sa nước mắt).

Đã khủng-hoảng về thóc gạo thì có ảnh-hưởng đến nhà hàng lắm trước nhất. Tôi có người bà con làm nghề đó. Hôm tức khắc cười xe-đạp ra đi, quần áo mới đem cất hẳ hòm, lấy bộ quần áo tây «bao gạo» đã cũ ra mặc. Tôi nói truyện làm ăn rất hồ!:

— Nghề bác đó nay hàng ế lắm phải không?

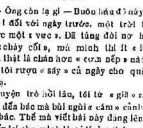

— Ông cần là gì — Buồn lắm đó! nay «lỗ» lắm! đối với ngày trước, một trời không được một «vạc». Đã tăng đôi nợ họ lại cứ «chây cối», mà mình thì ít «lưng» vốn. thật là chán nản «cơm nếp» nát. Cho nên tôi rượu «say» cả ngày cho quên đi đang ế.

Truyện trò hồi lâu, tôi tớ «giã» ra xe nghĩ đến bác mà bỗng nhớ «cảm» cảnh thay cho bác. Thế mà viết bài này đăng lên báo, bác ấy lại cho mình là có tính «thóc» mách chi đây!

Tình cảnh ông chủ hiệu rượu «Hồng-Lam» i hệ khốn đốn hơn nữa:

— Ngài tính hãy giờ thì «đào» đâu ra khách. Lúc tôi [illegible] ra buồn hai bàn tay «chắng», hãy giờ mở được cái cửa hàng ấy, cũng cảnh «hung» hão, ai có ngờ đâu! sở là giấc mộng «vàng», nghĩ mà «lim» ruột.

Tôi tạm kiếm lời an-ủi:

— Thôi thì cũng là cái vận «đen» chưa đến hồi «đỏ» ông cứ vững tâm mà làm ăn, thế nào là «hàng» thiên hạ phụ. Ông trời «sinh» «cỏ» nào phụ «hoa».

Nhà thợ cạo thì ta-thán:

Lối «hớt» quanh năm không đủ tiền «kéo» «đầu» nay, che «đầu» khác, lỗ vốn hoàn lỗ.

Tôi cũng hỏi sự «lược» mấy câu khi-nhã muốn cần vận tơ «tóc» ấm ấp.

Bác phó Thước vẫn cắt quần áo cho tôi thì lầm bầm:

— Thời buổi «tim» tiền, không vốn hàng lại ế «chỉ» bỏ tay mà chịu thôi.

Tình cảnh bác xem ra cũng quản lắm! Bác ra tôi nhảy lên xe-đạp, vội quá, vướng vào cái đòn ngỗng! bác phó cười ngất mà bảo đưa tôi rồng: ông cẩn thận, khóc có hai chân lại một «chân quê» nhớ.

Cô hàng quạt thì vẫn tươi, vì trời bức hàng vẫn đắt. Cô cứ thực thà ngày ngày mà bảo tôi rằng:

Chúng tôi bán hàng lấi cỗ, cứ giới bức là chúng tôi trông (sáy) giới mát thì chúng tôi ngày (nan) không biết cái gì là khủng-hoảng như lời ông vừa nói.

Nhưng lúc đó, tôi có ngồi gì đến kinh-tế nữa đâu... hai con mắt cô sang cái miệng cô tươi (xin phép tôi nói ra) cô đẹp ra «phết». Cô ta cũng «thanh ý» tiếc sự tôi một «ít» rồi đưa cho cái quạt cánh lan, con bướm bảo: ông mua đùm cho. Tôi phải bỏ ra một hào.

Đi hồi lâu, đã buồn lại đói: liền rẽ vào hiệu cháo lòng ăn một bát (kín các ngài đừng cười). Ông chủ hiệu đương quát thảo một đứa cầy tớ:

— Đi ngay cho rồi quân (xỏ) lá. Đừng làm ngứa (gan) ngứa (tiết) lao. to cho một cái thí (quay) ra bây giờ!

Tôi nghĩ thầm: ông này tính khí cũng đâu ba lăm. Việc gì phải nói (lòng) thông cứ cho nó một cái (mảng-giò) rồi đuổi cổ nó ra cổ được không. Nghĩ vậy, nhưng không dám nói (ngọc mồng lưu) ra, e lại vạ miồm.

Đầu có hàng sách... mái tóc có phất phơ, cái khâm sau bỗ thông con mắt có mơ màng như đang đăm đăm tự hỏi: thuốc phiện, dầm thanh với bỗ Trúc-bạch cách nào tiện hơn. Cô hàng đã buồn, sách cô lại buồn hơn, đèo thêm kinh-tế khủng hoảng, ba mối phiền đó, hỏi ai là người cầm được nước mắt. Vì thế tôi phải trở ra ngay.

Vừa quay ra, thì thấy ông Tổng-Khai, vừa gì nhỉ tiếng ở Hà-thành lay (xích) cái ô dương đi (thờ thẫn) ở vệ đường. Tôi thấy ông buồn quá, không dám đến gần, để mặc ông chìm đắm trong cái sầu (trường-thiên cổ) tuế của ông.

Gặp ông văn-sĩ, lại nhớ ngay đến nhà hàng mất.

— Có hàng có thấy gì là kinh-tế khủng-hoảng không?

Có hàng bèo như cái chiếu, ngớ ngẩn đáp:

— Không, không thấy gì cả.

— Thế thì, thì cô bảo cô làm sao đâu. Tôi chỉ hỏi cô: độ này hàng của cô có ế không?

— Có độ này ế lắm.

— Ấy thế là kinh-tế khủng-hoảng đấy.

— Cô ấy mỉm cười như người vừng giọng mà nói:

— Ông phải nói rõ ngay, trước tôi lại tưởng cô cái gì kinh với hoảng.

Tôi đi xe, vừa đi đến ngõ Gia-ngư thì gặp một nhà hàng cả ngồi! Ở đó ở chân cột đèn. Hỏi thì mụ không nói năng gì, chỉ (chép miệng thở giài, lại càng (thiêu) não.

Cho đến cô hàng áo quần, liền đỗ xe vào, cô ả là một ý kiến hay. Chủ nhà chạy ra vội mời:

— Ông muốn dùng thứ nào?

Tôi bảo: Thôi để hộm khác.

Hỏi hỏi truyện mới biết cửa hàng này vẫn đắt: vừa sáng ngày có ba nhà đến đặt ba cỗ áo cho ba cô con gái trên mình ở hồ Trúc-bạch.

Minh-trúc

MỘT VIỆC RẤT LỢI CHO HỌC SINH

Các anh em học sinh muốn:

1) Có các bài học in sẵn không phải mua sách.

2) Có livret và carte d'élève, vào thư viện xem sách và mượn sách đều không mất tiền.

3) Được lựa học phí hay lãnh học bổng.

4) Có một trường có kỷ-luật, có cử-nhân, tú-tài, và ở các trường cao-đẳng sư phạm ra, thì nên đến ĐỒNG-KHÁNH HỌC ĐƯỜNG N° 39 rue des TEINTURIERS Hanoi mà học sẽ được vừa ý.

Hỏi các phụ-huynh học-sinh:

Muốn cho con em *thành tài* và có *nhân cách* thì nên sớm gửi trường,

QUANG-MỸ

13. Rue de la Soie. Hanoi

Téléphone. 702

Soieries de luxe et tous tisus

Bản-hiệu mới về rất nhiều hàng mùa rét:

Hàng Tàu: cẩm nhung Thượng-hải, gấm, vóc, nhiễu, đủ các màu

Hàng Tây: nhung, satin lam hoa gấm, satin đen nhiều tả chơn và thêu, và đủ các mặt hàng khác nữa.

Bản hiệu lại có nhiều các kiểu ô can (parapluies cannes) để các ngài dùng rất hợp thời trang.

QUANG-MY

Hiệu con rồng vàng